

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2333

Tarih : 10-05-2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde 1 Nisan 1993 tarihinden itibaren yürürlükte olan “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı” yükümlüklerinin hiç birisinin uygulanmaması, aksine yerel yönetimlerle erk paylaşımı ilkesine uymayan merkezi idarenin tüm erki tek taraflı olarak eline almasının nedenlerinin araştırılması ve yürürlükteki yasaların ihlali olan yerel-merkez ilişkisindeki erk eşitsizliğinin ortadan kaldırılmasına katkı sunmak amacıyla gerekli çalışmaların yapılması için; Anayasamızın 98. ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ederiz.

Zeynel ÖZEN
① İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Konseyinin “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”nı 21 Kasım 1988 tarihinde imzalamıştır. Şartın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair 8 Mayıs 1991 tarih ve 3723 sayılı Kanun, 21 Mayıs 1991 tarih ve 20877 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Şart’ın onaylanmasına ilişkin 6 Ağustos 1992 tarih ve 92/3398 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Şart’ın resmi Türkçe çevirisi, 3 Ekim 1992 tarih ve 21364 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Onay belgeleri 9 Aralık 1992 tarihinde tevdi edilmiş ve Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Türkiye bakımından 1 Nisan 1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Şart’ın 12. maddesi, Şart’a taraf olmak isteyen devletlere, Şart hükümleri arasından seçim yapma olanağı vermektedir. Aynı madde, seçim olanağının kısıtlarını da düzenlemektedir. Türkiye, 12. maddeye uygun olarak, Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın 2. ve 5. maddelerini, 3., 7. ve 8. maddelerinin 1. ve 2. fıkralarını, 4. maddenin 1 ilâ 5. fıkralarını, 6. maddenin 2. fıkrasını, 9. maddenin 1., 2., 3., 5. ve 8. fıkralarını ve 10. maddenin 1. fıkrasını onaylamıştır.

Avrupa Yerel yönetimler Özerklik Şartı’nda (Madde 4/3) ‘kamu sorumluluklarının genellikle ve tercihen vatandaşa en yakın olan makamlar tarafından kullanılacağı’ hükmünü getirerek “Yerellik (*Subsidiarite*)” ilkesini benimsemiştir. Türkiye Cumhuriyeti olarak ülkemizin de imza atıp onayladığı maddelerde Avrupa Yerel yönetimler Özerklik Şartı’ndan belirtilen temel yükümlülükler şunlardır:

- Yerel yönetimler, merkezi yönetime ya da diğer yönetimlere bırakılmayan tüm yerel hizmetleri görebilmek için, anayasa ya da kanun ile belirlenmiş, gerekli yetki ve sorumluluklara sahip olmalıdırlar. Kanunda öngörülen durumların dışında, bu yetkiler merkezi yönetimce zayıflatılmamalıdır.
- Yerel yönetimlerin karar organları olan meclisler, serbest seçimlerle oluşmalı ve kendilerine karşı sorumlu yürütme organlar olmalıdır.

- Yerel yönetimler, yetkileri ile orantılı gelir kaynakları verilmelidir. Gelir kaynaklarının en azından bir bölümünü kanunun koyduğu sınırlar dâhilinde belirleyebilecekleri yerel vergi ve harçlardan sağlayabilmelidirler.

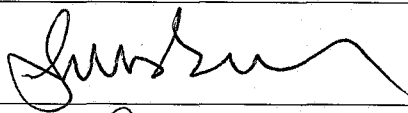
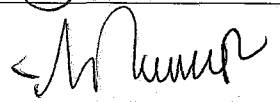
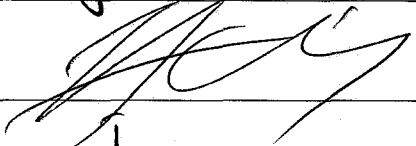
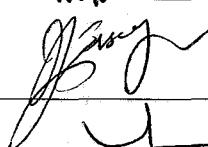
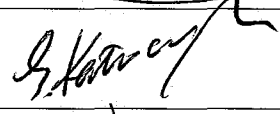
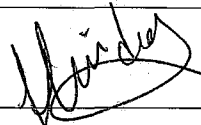
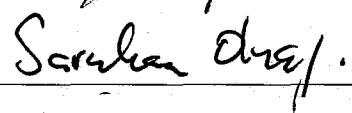
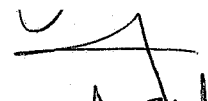
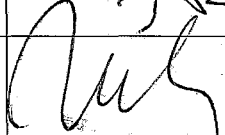
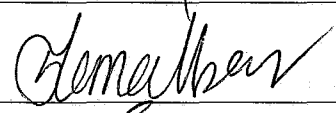
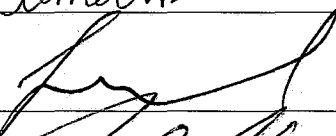
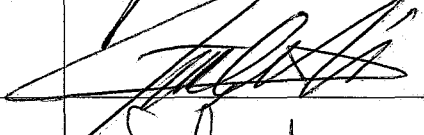
- Mali bakımdan daha zayıf yerel yönetimlerin korunması için, mali kaynakların ve hizmet sunumlarındaki eşitsizliklerin etkisini ortadan kaldıracak tedbirlerin alınması gerekir.

- Yerel hizmetlerin, yerel özerklik ve katılım ilkeleri gereği, yararlanıcılara en yakın yerel yönetim birimince sunulması gerekir.

- Yerel yönetimlerin her türlü denetimi anayasa ve yasalarca belirlenmiş olmalıdır. Ast-üst ilişkisi olan Hiyerarşik denetim değil, idarenin bir bütünlük arz etmesi açısından vesayet denetimi olmalıdır. Vesayet denetimi de hukukilik denetiminin ötesinde bir yerindelik denetimine dönüşürse yerel özerklik ihlal edilmiş olur.

Ülkemizde 1 Nisan 1993 tarihinden itibaren yürürlükte olan “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”nın yukarıda belirtilen yükümlüklerinin hiç birisinin uygulanmaması, tam tersine yerel yönetimlerle erk paylaşımı ilkesine uymayan merkezi idarenin tüm erki tek taraflı olarak eline almasının nedenlerinin ve sorumlularının araştırılıp, yürürlükteki yasalarca olması gerekenin aksine yerel-merkez ilişkisindeki erk eşitsizliğinin ortadan kaldırılması ve demokratik yönetimin sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması elzemdir.

2
3

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	
3	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
4	SAİT DEDE	HAKKARİ	
5	HABİP EKSİK	İĞDIR	
6	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
7	OYA ERSOY	İSTANBUL	
8	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
9	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
10	HÜDA KAYA	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	HAKKI SARUHAN OLUÇ	İSTANBUL	
14	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
15	AHMET ŞIK	İSTANBUL	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
18	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
19	TUMA ÇELİK	MARDİN	
20	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	